

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุ ตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

Guidelines for the Development of Integration Intelligences Quality of Life of the Elderly in Bang Sai Subdistrict, Mueang District, Chon Buri Province

สุรียา ฟองเกิด*¹ สรรวงทิพย์ ภูักฤษณา¹ ศุภรา ทิমানันโต¹ บุศรา สุขสวัสดิ์² สิบตระกูล ตันตลานุกูร³

Suriya Fongkerd*¹ Srongtip Pookitsana¹ Supara Himananto¹ Busara Suksawat² Seubtrakul Tantalanutkul³

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี สถาบันพระบรมราชชนก ประเทศไทย 20000

¹Boromarajonani College of Nursing Chon Buri, Praboromrachanok Institute, Thailand 20000

²โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางทราย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี ประเทศไทย 20000

²Bang Sai Primary Health Promotion Hospital, Chon Buri Provincial Health Office, Thailand 20000

³วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์ สถาบันพระบรมราชชนก ประเทศไทย 53000

³Boromarajonani College of Nursing Uttaradit, Praboromrachanok Institute, Thailand 53000

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุ และหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในช่วงเดือนตุลาคม 2561 ถึง มีนาคม 2563 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ แบ่งเป็นระยะที่ 1 คือการวิจัยเชิงสำรวจ และระยะที่ 2 คือการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์การสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา วิเคราะห์หาค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 84.93$, $SD. = 21.66$) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยมีแนวทางดังนี้ 1) จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวิถีพุทธ 2) จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาสัมพันธ์สำหรับผู้สูงอายุ 3) จัดกิจกรรมผู้สูงอายุจิตอาสาพัฒนาเด็กเล็ก และ 4) จัดกิจกรรมทำบุญถือศีลกินเจทุกวันพระ

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพชีวิต, พหุปัญญา, ผู้สูงอายุ

Corresponding Author : *E-mail : familynursing2526@gmail.com

วันที่รับ (received) 23 เม.ย. 2563 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 9 ต.ค. 2563 วันที่ตอบรับ (accepted) 9 พ.ย. 2563

Abstract

This research is a mixed method study. The purpose to study the Integration Intelligences quality of life of the elderly and guidelines for the development of Integration Intelligences quality of life of the elderly in Bang Sai Subdistrict, Mueang District, Chonburi Province. The population studied is the elderly at Bang Sai Sub-district, Mueang District, Chon Buri Province. During October 2018 to March 2020, the researcher conducted the research into 2 phases, divided into Phase 1, survey research and Phase 2, qualitative research. The research tool consisted of questionnaires and focus group interview form. Data were analyzed by descriptive statistics, Priority Needs Index (PNI modified) and content analysis.

The results showed that Integration Intelligences quality of life of the elderly it is at a high level ($\bar{X} = 84.93$, $SD. = 21.66$). Guidelines for the development of Integration Intelligences quality of life of the elderly in Bang Sai Subdistrict, Mueang District, Chonburi Province are as follows: 1) Establishing a school for the elderly, Buddhist way, 2) Organize sports-related activities for the elderly 3) Organize activities for the elderly to volunteer for young children and 4) Organize activities to make merit and observe the Buddhist Era every day.

Keyword: The development quality of life, Intelligences, elderly

บทนำ

การเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุเป็นข้อเท็จจริงที่ประจักษ์กันอยู่โดยทั่วไป ในประเทศไทยเริ่มมีการกล่าวกันว่าสังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ โดยคาดว่าผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13.2 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 32.1 ในปี พ.ศ. 2583 ขณะที่ประชากรวัยเด็ก (อายุ 0-14 ปี) จะลดลงจากร้อยละ 19.8 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 12.8 ในปี พ.ศ. 2583 และประชากรวัยแรงงาน (อายุ 15-59 ปี) จะลดลงจากร้อยละ 67.0 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 55.1 ในปี พ.ศ. 2583¹ ซึ่งย่อมเป็นที่ยืนยันได้เป็นอย่างดีถึงขนาดของกลุ่มประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและนำไปสู่ความท้าทายต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประชากรผู้สูงอายุ²

ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่เห็นได้เด่นชัดว่ามีความเสื่อมสัถยภาพและความสามารถต่างๆ ลดน้อยลง ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้ยิน การพูด เป็นต้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพผู้สูงอายุคือ ผู้สูงอายุมีแนวโน้มที่จะเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและมีภาวะทุพพลภาพตามวัยมากขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุชาวไทยยังไม่ให้ความสำคัญกับการตรวจสุขภาพ เพราะส่วนใหญ่จะรอให้อาการแสดงออกมาก่อน จึงจะเข้ารับการรักษา ซึ่งบางครั้งภาวะของโรคอาจรุนแรงจนรักษาไม่ได้ส่งผลให้เกิดสภาวะพึ่งพา ช่วยตัวเองได้น้อย³

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุพบว่า ผู้สูงอายุจะมีความเสื่อมสภาพของร่างกาย จิตใจมีการเปลี่ยนแปลงไปไม่คงที่⁴ ซึ่งจากสถานการณ์สุขภาพของผู้สูงอายุไทยพบว่าเป็นโรคเรื้อรังเพิ่มมากขึ้นและเป็นปัจจัยชักนำให้ผู้สูงอายุเข้าสู่ภาวะทุพพลภาพและการเสียชีวิต⁵ ซึ่งขัดต่อความต้องการของผู้สูงอายุที่ว่า ผู้สูงอายุต้องการความสุข อันเกิดจากการมีคุณภาพชีวิตที่ดี 3 อย่างคือ การมีสุขภาพกาย สุขภาพใจ และสุขภาพทางสังคมที่ดี⁶ ดังนั้นการดูแลผู้สูงอายุจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับประสบการณ์และภาวะจิตวิญญาณของผู้สูงอายุที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป สัมผัสในตัวตนเป็นลักษณะส่วนบุคคล และเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตตัดสินใจในการดำเนินชีวิต ที่เชื่อว่าทำให้มีความสุข ปลอดภัยและเป็นไปตามความคาดหวังของตน ทั้งที่ประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่ผู้สูงอายุจำเป็นต้องพยายามฝึกฝนตนเองในการจัดการกับคุณภาพชีวิตในทุกๆ ด้านรวมทั้งด้านจิตวิญญาณด้วย⁷ และจากการประเมินคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เป็นโรคเรื้อรังในตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ อยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในชุมชน พบว่า ผู้สูงอายุโรคเรื้อรังมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น⁸ แต่อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุ

ยังได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพียงด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ แต่ยังคงขาดการพัฒนาในด้านพหุปัญญา ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการที่มีความครอบคลุมชีวิตความเป็นอยู่ทุกด้านโดยเฉพาะการส่งเสริมด้านปัญญาของผู้สูงอายุ

พหุปัญญาเป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้สูงอายุที่สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตที่มีลักษณะบูรณาการให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นได้ ซึ่งพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพชีวิตทางด้านภาษา ด้านตรรกะ ด้านดนตรี ด้านจินตนาการ ด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านการเข้าใจธรรมชาติ และด้านการคิดใคร่ครวญ⁹ ซึ่งทฤษฎีนี้หากนำมาใช้ในการสร้างกลไกขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแล้ว อาจจะใช้เป็นพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืน^{7,9} แต่จะเห็นได้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทยทำการศึกษาแต่คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ สังคม และด้านจิตวิญญาณ และผู้วิจัยพบว่ามียังงานวิจัยที่ใช้การประเมินคุณภาพแบบบูรณาการพหุปัญญา คือ การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบบูรณาการพหุปัญญาหลังการปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาตะวันออกด้วยวิถีไทยพุทธ⁷ เป็นการวัดคุณภาพชีวิตที่ตรงกับความต้องการชีวิตของผู้สูงอายุในปัจจุบัน และยังไม่มียางานวิจัยที่แพร่หลายในทางการพยาบาล ส่วนใหญ่จะพบมากในทางการศึกษา นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีสำหรับการที่จะหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุแบบบูรณาการพหุปัญญา

ผู้วิจัยเป็นผู้ให้การดูแลผู้สูงอายุในชุมชนได้เห็นถึงปัญหาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยเฉพาะด้านปัญญา ผู้สูงอายุมีกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมสุขภาพหลายอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่ดีสำหรับผู้สูงอายุ แต่ยังคงขาดการพัฒนาในส่วนของพหุปัญญา อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน จึงต้องมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้สูงอายุแบบบูรณาการพหุปัญญา อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

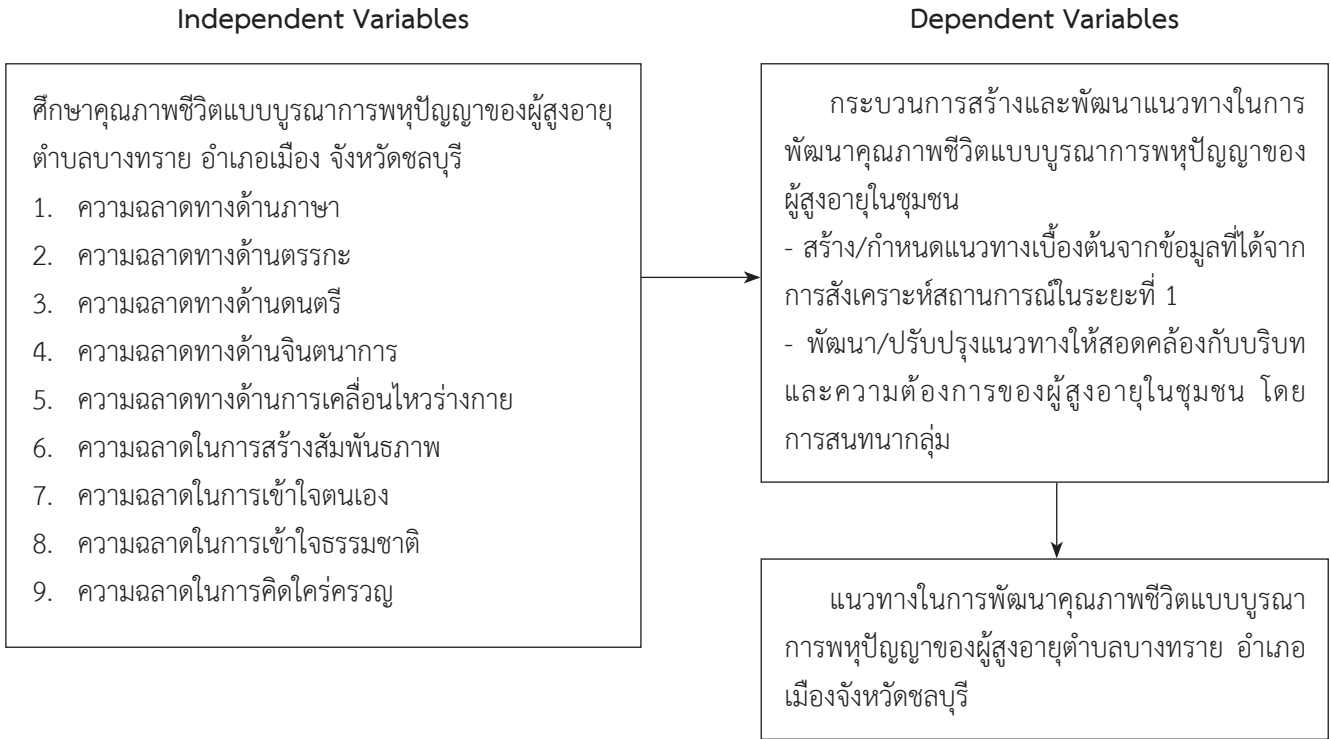
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี

คำถามการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี มีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีของ Gardner⁷ ซึ่งอธิบายไว้ว่าสติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน และอธิบายว่าพหุปัญญาเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่สามารถพัฒนาและขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีลักษณะบูรณาการให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นได้ ซึ่งพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย คุณภาพชีวิตทางด้านภาษา ด้านตรรกะ ด้านดนตรี ด้านจินตนาการ ด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพ ด้านการเข้าใจตนเอง ด้านการเข้าใจธรรมชาติ และด้านการคิดใคร่ครวญ ซึ่งทฤษฎีนี้หากนำมาใช้ในการสร้างกลไกขับเคลื่อนคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแล้ว อาจจะใช้เป็นพัฒนาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืน โดยผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังต่อไปนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed method) ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ในช่วงเดือนตุลาคม 2561 ถึง มีนาคม 2563 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ แบ่งเป็นระยะที่ 1 คือการวิจัยเชิงสำรวจ และระยะที่ 2 คือการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแต่ละระยะแบ่งเป็นลำดับขั้นดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์คุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุ

การวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์คุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี โดยการสำรวจข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลสถานการณ์คุณภาพชีวิตแบบบูรณาการ พหุปัญญาของผู้สูงอายุที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

ประชากรในการศึกษา คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1,771 คน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 317 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน¹⁰ โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อผู้สูงอายุทั้งหมด โดยสุ่มจับรายชื่อขึ้นมาครั้งละ 10 รายชื่อโดยไม่ใส่คืน

เกณฑ์การคัดเลือก

1. เป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย
2. สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้

เกณฑ์การคัดออก

1. ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มติดบ้านติดเตียงที่ค่าคะแนน ADL น้อยกว่า 12 คะแนน และ/หรือมีโรคเรื้อรังที่มีภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงจนไม่สามารถร่วมทำกิจกรรมที่นานเกิน 1 ชั่วโมงได้
2. มีข้อจำกัดเรื่องของการมองเห็น การได้ยิน และการเคลื่อนไหวร่างกาย
3. ไม่ยินดีเข้าร่วมในการวิจัย

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ในระยะที่ 1 มาทำการสนทนากลุ่มให้ได้ข้อมูลในลักษณะที่มีเนื้อหาสาระเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และสังเคราะห์เนื้อหาจากการสนทนากลุ่มเพื่อนำมาจัดทำร่างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการ

พหุปัญญาของผู้สูงอายุ และทำการระดมสมองโดยตัวแทนกลุ่มที่ผ่านการสนทนากลุ่มไปแล้วในครั้งก่อนหน้าเพื่อสรุปผลและสร้างเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ 1) เป็นตัวแทนของกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุ ที่มีการดำเนินงาน และมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี 2) เป็นผู้ทำงานเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้สูงอายุในชุมชนต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ปี 3) เป็นผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน รวมทั้งสิ้น จำนวน 58 คน ได้แก่ ประธานชมรมผู้สูงอายุตำบลบางทราย 1 คน นักพัฒนาชุมชนตำบลบางทราย 1 คน ผู้บริหารเทศบาลตำบลบางทราย 2 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 คน พยาบาลวิชาชีพ 2 คน อาจารย์พยาบาล 3 คน ผู้สูงอายุที่เป็นข้าราชการเกษียณ 8 คน ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพรับจ้าง 10 คน ผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพอิสระ 10 คน ผู้สูงอายุที่ไม่มีการประกอบอาชีพ 10 คน และ อสม. 10 คน

เครื่องมือในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่สำคัญในการเก็บและรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยแบ่ง ออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ ลักษณะของครอบครัว การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และการมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี ที่ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยของ มาลีวัล เลิศสาครศิริ และคณะ⁹ มาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของตำบลบางทราย มีทั้งหมด 9 ด้าน จำนวน 31 ข้อ โดยมีองค์ประกอบดังนี้ คือ 1) ความฉลาดทางด้านภาษา 2) ความฉลาดทางด้านตรรกะ 3) ความฉลาดทางด้านดนตรี 4) ความฉลาดทางด้านจินตนาการ 5) ความฉลาดทางด้านเคลื่อนไหวร่างกาย 6) ความฉลาดในการสร้างสัมพันธภาพ 7) ความฉลาดในการเข้าใจตนเอง 8) ความฉลาดในการเข้าใจธรรมชาติ และ 9) ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดความหมายตามขอบเขตของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์¹¹

ส่วนที่ 3 แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามจากการนำข้อมูลจากการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

ซึ่งรวบรวมเป็นประเด็นคำถามกึ่งโครงสร้าง ที่ครอบคลุม 9 องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงใหม่ส่งไปขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควรให้มีการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเครื่องมือมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง .6-1 และนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงของข้อมูล โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มผู้สูงอายุตำบลบ้านสวน อำเภอมะนัง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Reliability) ได้ค่าเท่ากับ .96

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผ่านการพิจารณาโครงการวิจัยจากสถาบันพระบรมราชชนก และผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี เลขที่ BNC REC 17/2562 รับรองวันที่ 15 สิงหาคม 2562

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นหาค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index; PNI modified)

2. วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ตามแนวคิดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของ ไคโลซี¹²

ผลการวิจัย

1) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 82.60 มีอายุเฉลี่ย 68.17 โดยกลุ่มอายุที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ช่วงอายุ 50 - 69 ปี ร้อยละ 64.35 รองลงมาคือ อายุ 70 - 79 ปี ร้อยละ 29.65 และน้อยที่สุดคือ อายุ 80 ปีขึ้นไป ร้อยละ 6 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 48.26 รองลงมาคือ หย่า/หม้าย ร้อยละ 36.28 และน้อยที่สุดคือ แยก ร้อยละ 4.10 มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.40 รองลงมาคือ

มัธยมศึกษา ร้อยละ 24.60 และน้อยที่สุด คือ ไม่ได้เรียน ร้อยละ 5.70 รายได้ส่วนใหญ่พอใช้ไม่มีเหลือเก็บ ร้อยละ 45.42 รองลงมาคือ ไม่พอใช้แต่ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 31.23 และน้อยที่สุดคือ พอใช้และมีเหลือเก็บ ร้อยละ 5.05 ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 68.80 เป็นสมาชิกชมรม

ผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 40.40 ที่เหลือไม่เป็นสมาชิกชมรมใดเลย ร้อยละ 59.60 ส่วนใหญ่จะมีผู้ดูแล ร้อยละ 35.00

2) ระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (n = 317)

คุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญา	ช่วงคะแนน	\bar{X}	SD.	การแปลผล
1. ความฉลาดทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย	0 - 16	11.76	3.30	ระดับสูง
2. ความฉลาดทางด้านตรรกะ	0 - 16	11.17	3.34	ระดับสูง
3. ความฉลาดในการเข้าใจธรรมชาติ	0 - 12	9.15	2.32	ระดับสูง
4. ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ	0 - 12	9.04	2.39	ระดับสูง
5. ความฉลาดในการเข้าใจตนเอง	0 - 12	8.53	2.32	ระดับสูง
6. ความฉลาดในการสร้างสัมพันธภาพ	0 - 16	10.43	3.46	ระดับปานกลาง
7. ความฉลาดทางด้านภาษา	0 - 16	10.34	3.74	ระดับปานกลาง
8. ความฉลาดทางด้านดนตรี	0 - 12	7.41	2.93	ระดับปานกลาง
9. ความฉลาดทางด้านจินตนาการ	0 - 12	7.05	2.64	ระดับปานกลาง
ภาพรวม	0 - 124	84.93	21.66	ระดับสูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 84.93$, SD. = 21.66) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีด้านที่มีคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญาที่อยู่ในระดับสูง มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ความฉลาดทางด้านตรรกะ ($\bar{X} = 11.17$, SD. = 3.34) ความฉลาดทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ($\bar{X} = 11.76$, SD. = 3.30) ความฉลาดในการเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 8.53$, SD. = 2.32) ความฉลาดในการเข้าใจธรรมชาติ ($\bar{X} = 9.15$, SD. = 2.32) และความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ ($\bar{X} = 9.04$, SD. = 2.39) ส่วนที่เหลือมีคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความฉลาดทางด้านภาษา ($\bar{X} = 10.34$, SD. = 3.74) ความฉลาดทางด้านดนตรี ($\bar{X} = 7.41$, SD. = 2.93) ความฉลาดทางด้านจินตนาการ ($\bar{X} = 7.05$, SD. = 2.64) และความฉลาดในการสร้างสัมพันธภาพ ($\bar{X} = 10.43$, SD. = 3.46)

3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ในการนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาในปัจจุบัน และคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาที่ยังต้องการให้พัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลรวมที่เป็นค่าเฉลี่ย และผลรวมรายด้านมาเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลของค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Need Index: PNI_{modified}) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี

ตัวแปรรายด้าน	n	PNI _{modified}	ลำดับ
1. ความฉลาดทางด้านดนตรี	317	.876	1
2. ความฉลาดทางด้านจินตนาการ	317	.861	2
3. ความฉลาดในการสร้างสัมพันธ์ภาพ	317	.852	3
4. ความฉลาดทางด้านภาษา	317	.786	4
5. ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ	317	.638	5
6. ความฉลาดในการเข้าใจตนเอง	317	.619	6
7. ความฉลาดทางด้านตรรกะ	317	.611	7
8. ความฉลาดทางด้านการเล่นไหวร่างกาย	317	.572	8
9. ความฉลาดในการเข้าใจธรรมชาติ	317	.490	9

หมายเหตุ PNI_{modified} มีค่ามากกว่า .35 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน

จากตารางที่ 3 แสดงระดับความต้องการจำเป็น การพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุ ในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ผลปรากฏว่า โดยเฉลี่ยดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าระหว่าง 0.490 - 0.876 หากใช้จุดตัดของดัชนี PNI_{modified} ที่ค่า 0.35 จะพบว่าความต้องการจำเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในทุกด้านเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนา โดยมีด้านความฉลาดทางด้านดนตรี เป็นความเร่งด่วนอันดับที่ 1 (PNI_{modified} = 0.876) รองลงมาคือความฉลาดทางด้านจินตนาการ (PNI_{modified} = 0.861) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดคือ ความฉลาดในการเข้าใจธรรมชาติ (PNI_{modified} = 0.490)

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจนได้ค่าดัชนีในแต่ละด้าน โดยแยกย่อยออกเป็นรายชื่อ จากนั้นจึงนำค่าดัชนีทั้งหมดมาจัดเรียงลำดับความสำคัญ เพื่อนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1) จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวิถีพุทธ ซึ่งจะช่วยพัฒนาความฉลาดด้านภาษา ด้านความฉลาดทางด้านตรรกะ ความฉลาดทางด้านดนตรี ความฉลาดทางด้านจินตนาการ โดยมีกิจกรรมในโรงเรียนดังต่อไปนี้

1.1) การอ่านหนังสือ การอ่านหนังสือจะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความคิดและมีจินตนาการตามเรื่องราวในหนังสือ จนนำไปสู่การเกิดปัญญา โดยเฉพาะการอ่านหนังสือธรรมะ เพราะหนังสือธรรมะเป็นหนังสือที่ดีจะมีคติธรรมสอนใจ ส่วนใหญ่จะสอนเป็นแบบเรื่องราวที่เกิดจากชีวิตจริง หรือเป็นบทกลอนสอนเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับหลักธรรมคำสั่งสอนที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้บัญญัติไว้เป็นพระธรรม ซึ่งผู้สูงอายุที่ได้อ่านหรือได้ฟังจากที่ผู้อื่นอ่านให้ฟังจะเกิดการพัฒนาความคิดและสามารถจดจำเหตุการณ์ในเรื่องราวนั้นๆ ได้

1.2) การเล่าเรื่องทั่วไป การเล่าข่าวสารบ้านเมือง หนังสือนวนิยาย และการเล่าเรื่องธรรมะ จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดจินตนาการและเกิดความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ มากขึ้น เช่น การเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์บ้านเมือง การเล่าประวัติของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

1.3) การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน เช่น การทำขนมไทย การถนอมอาหารทะเล ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.4) การเรียนเพิ่มเติมความรู้ทางสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคอาหาร โดยผู้สูงอายุมีเหตุผลในการเลือกบริโภคอาหาร และการส่งเสริมสุขภาพตามศักยภาพของผู้สูงอายุ

1.5) กิจกรรมการร้องเพลง ดนตรี และกลุ่มสัมพันธ์

2) จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาสัมพันธ์สำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วยพัฒนาความฉลาดทางด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย ความฉลาดในการสร้างสัมพันธ์ภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ให้เกิดความสมบูรณ์แข็งแรง และเกิดการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้สูงอายุ ในชุมชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจนเกิดความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกิจกรรมทุกๆเดือน

3) จัดกิจกรรมผู้สูงอายุจิตอาสาพัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งจะช่วยพัฒนาความฉลาดในการเข้าใจธรรมชาติ ซึ่งผู้สูงอายุจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของชุมชนโดยจัดกลุ่มเป็นตารางเวรเพื่อออกไปร่วมกิจกรรม เช่น การเล่นนิทานให้เด็กฟัง การละเล่นพื้นบ้าน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และผู้สูงอายุก็เกิดการเรียนรู้ธรรมชาติของเด็กและเข้าใจความเป็นมนุษย์

4) จัดกิจกรรมทำบุญถือศีลกินเจทุกวันพระ ซึ่งจะช่วยพัฒนาความฉลาดในการเข้าใจตนเอง ความฉลาดในการคิดใคร่ครวญ โดยมีกิจกรรมดังต่อไปนี้

4.1) การฟังพระธรรม จะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเข้าใจตนเอง เกิดการคิดใคร่ครวญ และมีการถามตอบในประเด็นข้อสงสัยทางธรรมะระหว่างผู้สูงอายุกับพระอาจารย์ เพราะประเทศไทยเป็นเมืองพุทธจะมีพระสงฆ์เป็นผู้ถ่ายทอดพระพุทธศาสนา มีประเพณีเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมต่างๆ มากมายซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุเรียนรู้การเผชิญวิถีจักรการเกิดแก่ เจ็บ และตาย¹³

4.2) การเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าโดยการทำวัตรเช้า-เย็น ซึ่งการทำวัตรจะเป็นการสวดมนต์สรรเสริญคุณของพระพุทธเจ้าซึ่งจะเป็นภาษาบาลีและมีคำแปลไทย ซึ่งการมีคำแปลจะทำให้ผู้สูงอายุมีความเข้าใจ และคิดใคร่ครวญถึงพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

4.3) การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จะทำให้ผู้สูงอายุมีสติอยู่กับตนเอง คิดใคร่ครวญกับตนเองโดยมีการใช้กระบวนการแบบวิถีพุทธ เช่น การคิดแบบโยนิโสมนสิการ ซึ่งจะทำให้เกิดกระบวนการคิด พิจารณาอย่างแยบคาย เห็นสิ่งทั้งหลายตามที่ควรเป็นในระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย และเข้าใจหลังของธรรมชาติของมนุษย์ จนทำให้ผู้สูงอายุสามารถมองตนเองออก และบอกตนเองให้ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันตามหลักพุทธธรรมได้

4.4) การถือศีล 5 และศีล 8 เป็นการปฏิบัติตนของผู้สูงอายุให้มีสติ รู้ในสิ่งที่ควรรู้ การระมัดระวังการระบาย

ออกทางกาย วาจา ใจ ให้เป็นไปในขอบเขตของศีลที่เป็นสภาพปกติ นอกจากความปกติดังงามทางกาย วาจา ใจ เป็นความประพฤติที่นำมาซึ่งความสันติสุขแก่ตน สังคม และโลก พร้อมทั้งสามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นได้

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญาของผู้สูงอายุในตำบลบางทราย อำเภอมะเข่ จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง อาจเป็นเพราะว่าแนวคิดพหุปัญญาเป็นศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับหลักการทางปัญญาของพุทธศาสนา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 เป็นผู้สูงอายุที่นับถือศาสนาพุทธจึงทำให้มีความเข้าใจและเข้าใจหลักพหุปัญญาได้โดยง่าย เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมในยุคปัจจุบัน อีกทั้งในแนวคิดพหุปัญญา ยังได้มีการเพิ่มเติมในส่วนประกอบของประเภทของปัญญาให้มีความครอบคลุมถึงวิถีชีวิตของบุคคล อันได้แก่ การดำรงชีวิต การคิดใคร่ครวญ คุณธรรมจริยธรรม วิทยาศาสตร์ และปัญญาที่หมายรวมถึงความฉลาดหลักแหลม สอดคล้องกับการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดพหุปัญญาเกี่ยวกับปัญญาในพระพุทธศาสนา¹⁴ พบว่า มนุษย์สามารถพัฒนาปัญญาเพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวคิดของพหุปัญญาได้ทุกด้านเพราะแนวคิดพหุปัญญาเป็นแนวคิดที่มีข้อจำกัดที่ศึกษาเพียงระบบประสาททางสมองและจิตวิทยาเท่านั้น แต่ชาวพุทธจะมีการน้อมนำหลักธรรมที่ใช้กระบวนการทางกายและจิตที่มีลักษณะเป็นองค์รวมครอบคลุมเรื่องของปัญญาทั้งหมดและกว้างกว่าแนวคิดพหุปัญญา ดังนั้นผลการศึกษาก็ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีระดับคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการเชิงพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุตำบลบางทราย อำเภอมะเข่ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวิถีพุทธ จัดกิจกรรมแข่งขันกีฬาสัมพันธ์สำหรับผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมผู้สูงอายุจิตอาสาพัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมทำบุญถือศีลกินเจทุกวันพระ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุได้เนื่องจากการจัดกิจกรรมมีความสอดคล้องกับบริบทของผู้สูงอายุ คือ การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุก็จะมีบูรณาการเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุวิถีพุทธจะสะท้อนถึงการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ

มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา มิใช่เพียงแค่การไม่มีโรคภัยเบียดเบียนหรือการมีเงินทองทรัพย์สินสมบัติเท่านั้น แต่เป็นคุณภาพชีวิตที่เป็นสุขทางปัญญาและมีความเชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมของสุขภาวะทั้ง 4 มิติ เช่น การส่งเสริมสุขภาพตามภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการบริโภคอาหาร ได้แก่ การรับประทานอาหารประเภทผัก ผลไม้พื้นบ้าน ที่อุดมด้วยวิตามิน เกลือแร่และประโยชน์เชิงสมุนไพร ด้านการออกกำลังกาย ได้แก่ การคิดค้นรูปแบบการออกกำลังกายที่เป็นเอกลักษณ์ประจำถิ่น ลักษณะท่าทางในการประกอบอาชีพ ดัดแปลง ประยุกต์วัสดุ อุปกรณ์ในท้องถิ่นมาใช้ประกอบการออกกำลังกาย¹⁵ สอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหล่า อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชน ตั้งกลุ่มสโมสรผู้สูงอายุ บริการทัศนศึกษาให้กับผู้สูงอายุ และส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการในวันสำคัญ และส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุ¹⁶ เช่นเดียวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองน้อย อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี¹⁷ พบว่า มีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) จัดให้มีสนามกีฬากลางแจ้งสำหรับผู้สูงอายุ สถานที่ออกกำลังกายในร่ม ลานกิจกรรม อุปกรณ์กีฬาที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และพี่เลี้ยงในการแนะนำการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยเทศบาลตำบลจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการดูแลและสนับสนุน 2) จัดโครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการตรวจสุขภาพเชิงรุก และจัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำเดือน โดยเป็นการตรวจสุขภาพทั่วไปตลอดจนการตรวจคัดกรองโรคเบื้องต้น โดยขอความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 3) ตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีการจดทะเบียนกลุ่มองค์กรชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน 4) จัดกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของชุมชน โดยให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในดูแลเด็กเล็กกับทางศูนย์และทำกิจกรรมร่วมกับครูพี่เลี้ยงเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่น การเล่านิทานการละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น 5) เทศบาลตำบลเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุระดับหมู่บ้าน และระดับตำบล ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดรูปแบบบริการ

การบริการที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุในชุมชนทั้งภาครัฐ เอกชนและสหวิชาชีพ¹⁸

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) เทศบาลตำบลต้องร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชน ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุ บ้าน วัด โรงเรียน โรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่ เพื่อพัฒนารูปแบบให้ชุมชนสามารถใช้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญา ให้มีความครอบคลุมกับผู้สูงอายุทุกคนทั้งที่อยู่ในกลุ่มติดสังคม กลุ่มติดบ้าน และกลุ่มติดเตียง

2) ชมรมผู้สูงอายุและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องนำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของชมรมและการติดตามเยี่ยมบ้านของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะที่จะทำวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบบูรณาการพหุปัญญาของผู้สูงอายุในกลุ่มติดสังคม กลุ่มติดบ้าน และกลุ่มติดเตียง โดยให้ความครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และสวัสดิการสังคม

References

1. College of Population Studies Chulalongkorn University. Internal evaluation of the elderly quality of life development plan: development of prototype areas and important factors. Bangkok: College of Population Studies Chulalongkorn University. 2013. (in Thai).
2. Thai Elderly Institute Foundation and College of Population Studies. Situation of the elderly (Thai version). Bangkok: Foundation of the Thai Elderly Institute And College of Population Studies. 2012. (in Thai).

3. Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. Annual Report Situation of the Thai Elderly 2009. Nonthaburi: SS Plus Media. 2010. (in Thai).
4. Otakanon, P. The Happy Life of Thai Elderly Research principles and lessons from experience. Bangkok: Chulalongkorn University Press. 2011. (in Thai).
5. Foundation of Thai Gerontology Research and Development Institute. Annual Report Situation of the Thai Elderly 2009. Nonthaburi: SS Plus Media. 2012. (in Thai).
6. Damrikarnlert, L. Integrated Care for the Elderly in the Community: Phase 1 Situations and Needs Caring for the elderly in the community. Nakhon Pathom: Office of Community Health System Research and Development, Health Development Institute ASEAN Mahidol University. 2012. (in Thai).
7. Gardner, H. (2006). Multiple intelligences: New horizons. New York, NY: Basic Books.
8. Petmaneechote, K., Himananto, S., & Fongkerd, S. Evaluation Impact of the Potential Development Among Village Health Volunteers in Caring of Patients with Diabetes in Community, Bang Sai Subdistrict, Muang District, Chonburi Province. Nursing Journal of The Ministry of Public Health. 2017; 26(3), 158-169. (in Thai).
9. Lertsakornsiri, M., Rudtanasudjatum, K., Serekajornkicharoen, P., Chaoniyom, W., and Muanphetch, C. The Comparison of Quality of Life for the Elderly under Multiple Intelligence Integration after Practice Based on Eastern Philosophy in the Thai Buddhist Style. Kuakarun Journal of Nursing. 2017; 24(1), 28-41. (in Thai).
10. Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 1970; 30(3), 607-610.
11. John W. Best, Research in Education, 4th ed. New Jersey : Prentice - Hall Inc., 1981; PP 182.
12. Colaizzi P. Psychological research as the Phenomenologist views it. In Existential-Phenomenological Alternatives for Psychology (Valle R. & King M. eds), Oxford University Press, London. 1978; PP 48-71.
13. Artsanthia, J., Techakuljareon, P. Buddhist Monk Illness Nursing Care Follows Dharma Discipline (Tripitaka). Journal of The Royal Thai Army Nurses, 2019; 20(3), 27-33. (in Thai).
14. Woraku, T., and Baimai, P. A Critical Study of Multiple Intelligences and Paññā in Buddhism. Journal of Graduate Studies Review, 2017; 13 (Special edition), 175-186. (in Thai).
15. Phongsakchat, P., Malai, C., Noysipoom, N., & Jampated, M. Health Behaviors Enhancing Based on Local Wisdom. Journal of the Royal Thai Army Nurses, 2019; 20(3), 44-53. (in Thai).
16. Fangseepol, K., Pho-Ngam, J., Khechornsart, R. The Guidelines for the Development of the Elderly Life Quality : A Case Study of Nonglao Administrative Organization in Ubon Ratchathani's Khuengnai District. Graduate Development Journal Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2017; 3(2), 130-141. (in Thai)
17. Buamee, T. Guideline for Improving Quality Life of the Elderly in Nongnoy Municipality Wat-Sing District Chainat Province. Proceedings National research presentation Graduate network Northern Rajabhat University 17th, 2019; PP 1451-1463. (in Thai).
18. Wiserith, W., Soonthornchaiya, R., Sasat, S., & Sakunphanit, T. Care Service Model for Dependent Older Persons in Long-Term Care Institution in Thailand. Journal of The Royal Thai Army Nurses, 2019; 20(3), 422-431. (in Thai).